

Porezni klin u Republici Hrvatskoj

Tadić, Jakov

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:225935>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-12**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)



SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

Jakov Tadić

1151789

Porezni klin u Republici Hrvatskoj

završni rad

mentor:

prof. dr. Nikša Nikolić

Split, rujan 2018.

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
1.1. Definicija problema	1
1.2. Cilj rada	1
1.3. Metode rada	2
1.4. Struktura rada	2
3. POREZNI KLIN U ODABRANIM ZEMLJAMA U EU	5
3.1. Porezni klin u Sloveniji	6
3.1.1. Osnovno o oporezivanju dohotka od nesamostalnog rada u Sloveniji	6
3.1.2. Povijesne vrijednosti poreznog klina u Sloveniji	7
3.1.3. Porezni klin u 2013. godini	9
3.2. Porezni klin u Grčkoj	12
3.2.1. Osnovno o oporezivanju dohotka u Grčkoj	12
3.2.2. Povijesne vrijednosti poreznog klina u Grčkoj	13
3.2.3. Porezni klin u 2013. godini	15
3.3. Porezni klin u Njemačkoj	16
3.3.1. Osnovno o oporezivanju dohotka u Njemačkoj	16
3.3.2. Povijesne vrijednosti poreznog klina u Njemačkoj	17
3.3.3. Porezni klin u 2013. godini	18
4. Porezni klin u RH	21
4.1. Osnovno o oporezivanju dohotka u RH	21
4.2. Povijesne vrijednosti poreznog klina u RH	22
4.3. Porezni klin u 2013. godini	25
5. ZAKLJUČAK I KOMPARATIVNA ANALIZA	27
6. LITERATURA	30
POPIS TABLICA	31
POPIS SLIKA	31
POPIS GRAFOVA	32
Sažetak:	33
Summary:	33

1. UVOD

1.1. Definicija problema

U radu će se istražiti problematika poreznog klina. „Porezni klin je razlika između bruto troška rada poslodavca i neto plaće koju prima posloprimac, odnosno bruto trošak rada umanjen za obvezne doprinose i pripisane poreze koje plaćaju poslodavac i posloprimac.“¹ Povećanjem poreza koji opterećuju dohodak dovodi do povećanja poreznog klina čijim se povećanjem povećava trošak radne snage koji je važan čimbenik koji se uzima u obzir pri zapošljavanju, te posljedično utječe na nezaposlenost, a ujedno utječe i na smanjenje plaća koju pojedinac prima.

„Svaku danas uređenu zemlju, između ostalog opisuje njezin porezni sustav.“² Porezni sustav čini skup svih poreznih oblika koje neka zemlja koristi. Njegova efikasnost je bitna jer utječe na gospodarstvo, ekonomsku razvijenost, broj zaposlenih i nezaposlenih. Način oporezivanja dohotka od rada, kao segment poreznog sustava, je važan element koji utječe na konkurentnost na međunarodnom tržištu, posebno na tržištu rada. Ukoliko zemlja nije konkurentna na tržištu rada, potencijalno će gubiti aktivno radno stanovništvo i na taj način gubiti i glavnu sastavnicu sebe, kao države, jer država bez ljudi, pogotovo radno sposobnih ljudi je osuđena na propast.

Uvođenjem poreza stvara se tzv. „porezni klin“ koji utječe na razliku između realne neto plaće i realnog troška rada i nezaposlenost. Porezni klin ujedno pokazuje i koliko poslodavac od ukupnih troškova rada daje državi.

1.2. Cilj rada

Dat će se uvid u kretanje poreznog klina u RH tijekom promatranog razdoblja, komparirati ta kretanja sa odabranim zemljama EU, te naposljetku pojasniti razloge navedenih kretanja.

¹ Kaleb, M. (2016: 19).

² Gundić, M. (2016: 1).

1.3. Metode rada

Pri pisanju ovoga rada koristit će se sljedeće metode rada:

- *metoda analize* „postupak znanstvenog istraživanja raš članjivanjem složenih pojmova, sudova i zaključaka na njihove jednostavnije sastavne dijelove i elemente“³;
- *metoda sinteze* „postupak znanstvenog istraživanja i objašnjavanja stvarnosti putem sinteze jednostavnih sudova u složenije“⁴;
- *induktivna metoda* postupak kojim se temeljem pojedinačnih činjenica dolazi se do općeg zaključka;
- *deduktivna metoda* je „sustavna primjena deduktivnog načina zaključivanja u kojemu se iz općih sudova izvode posebni i pojedinačni zaključci“⁵;
- *statistička metoda* je postupak u kojoj su zaključci doneseni temeljem određenih statističkih podataka;
- *komparativna metoda* „komparacijom se uočavaju sličnosti ili razlike između događaja, pojava, objekata.“⁶ Ovom metodom ćemo uspoređivati visinu poreznog klina u RH s visinom poreznog klina u odabranim zemljama;
- *povijesna metoda* postupak u kojem se zaključci donose na temelju nekih povijesnih podataka.

1.4. Struktura rada

Završni rad je strukturiran u pet dijelova. U uvodnome će se dijelu definirati problem i predmet istraživanja te cilj rada i metode rada koje će se koristiti pri pisanju djela.

Drugim dijelom će se definirati porezni klin i objasniti njegov utjecaj na gospodarstvo.

U trećem dijelu obrađuje se porezni klin po odabranim zemljama i navodi se razlog odabira pojedinih zemalja. Za svaku zemlju se predstavlja oporezivanje dohotka od nesamostalnog rada, kretanje poreznog klina kroz razdoblje od 2010. do 2013. godine za odabrane hipotetske jedinice te na samom kraju i porezni klin u 2013. godini.

Četvrti dio će prikazati način oporezivanja dohotka u Republici Hrvatskoj, kretanje njenog poreznog klina od 2010. do 2013. godine te njegovu vrijednost u 2013. godini.

³Usp.: <http://www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/1_godina/metodologija/metode_znanstvenih_istrazivanja.pdf> (zadnji pristup 21. kolovoza 2018.).

⁴Više u: Kaleb, M. (2016: 7).

⁵*ibid.* 3.

⁶*ibid.* 4.

U petom dijelu će se usporediti vrijednosti poreznog klina kroz prije navedena razdoblja i načini oporezivanja dohotka među odabranim zemljama i na temelju svega izvesti će se određeni zaključci.

2. POREZNI KLIN I NJEGOV UTJECAJ NA GOSPODARSTVO

„Svaku danas uređenu zemlju, između ostalog opisuje njezin porezni sustav.“⁷ Porezni sustav čini skup svih poreznih oblika koje neka zemlja koristi. Njegova efikasnost je bitna jer utječe na gospodarstvo, ekonomsku razvijenost, broj zaposlenih i nezaposlenih.

„Porezni sustav neke zemlje te način oporezivanja dohotka od rada, kao segment poreznog sustava, su važni elementi koji utječu na konkurentnost na međunarodnom tržištem posebno na tržištu rada.“⁸ Uvođenjem poreza stvara se tzv. „porezni klin“ koji utječe na razliku između realne plaće i realnog troška rada i nezaposlenost. Kod izračuna poreznog klina uzima se u obzir dohodak od nesamostalnog rada, i to na temelju plaće, koja je opterećena porezom na dohodak i doprinosima za socijalno osigurnje. „Porezni klin ujedno pokazuje koliko poslodavac od ukupnih troškova rada daje državi.“⁹ Davanja državi zakonom su propisana i nisu jednaka za svaku državu, i za svaku radnu skupinu ovisno o njihovoj visini dohotka, i to ima jaki utjecaj na konkurentnost rada među državama. Među hrvatskim stanovništvom prevladava stav da Hrvati imaju jedno od najevećih poreznih opterećenja, međutim brojna empirijska istraživanja su pokazala da je realnost nešto drugačija.

„Porezni klin je razlika između bruto troška rada poslodavca i neto plaće koju prima posloprimac, odnosno bruto trošak rada umanjen za obvezne doprinose i pripisane poreze koje plaćaju poslodavac i posloprimac.“¹⁰ Povećanjem poreznog klina povećava se trošak radne snage koji je glavni utjecajni čimbenik koji je uzima u obzir pri zapošljavanju, te posljednično utječe na nezaposlenost, a ujedno utječe i na smanjenje plaća koju pojedinac prima. Iz prethodno dvije navedene posljedice povećanja poreznog klina proizlaze razni problemi koji imaju utjecaja na socijalni i društveni aspekt društva, iz tih razloga je porezni klin čest predmet bavljenja ekonomista.

Porezno opterećenje rada je uvjetovano dvama pokazateljima (*neto prosječni porezni klin i neto prosječna porezna stopa*).

⁷ V. Gundić, M. (2016: 1).

⁸ V. Gabrilo, A. (2016: 2).

⁹ Usp.Kaleb, M. (2016: 19).

¹⁰ Usp.Kaleb, M. (2016: 19).

Hrvatska je ulaskom u EU otvorila svoje granice stranim potencijalnim radnicima, a na drugu stranu, otvorila je vrata i domaćoj radnoj snazi za odlazak na rad u druge zemlje EU te je konkurentnost rada jedna od važnijih gospodarskih pitanja Republike Hrvatske. U posljednjih nekoliko godina Europska Unija je suočena s problemom izbjeglica koji pistižu s Bliskog istoka na područje Europske Unije. Pri rješavanju problema zbrinjavanja izbjeglica svakoj državi je dodjeljena prihvatna kvota broja izbjeglica koje je ona potrebna prihvatiti. S dolaskom novih radno sposobnih i ujedno slabo obrazovanih izbjeglica, u Hrvatsku, koja ima problem s visokom stopom nezaposlenosti i relativno velikim poreznim opterećenjem rada (po mišljenju većine ekonomskih analitičara) prijeti joj još veći udar na ionako visoku stopu nezaposlenosti koja će uzdrmati tržište rada.

Ukoliko zemlja nije konkurentna na tržištu rada, potencijalno će gubiti aktivno radno stanovništvo i na taj način gubiti i glavnu stastavnicu sebe, kao države, jer svaka država bez ljudi, pogotovo radno sposobnih ljudi je osuđena na propast. Ljudi u obavljanju svog posla zarađuju bruto plaću, a dobivaju neto plaću, a upravo ta razlika uvjetovana je visinom poreznog klina.

Dodatan loš utjecaj koji se povezuje s visinom poreznog klina je i neslužbena ekonomija, odnosno siva ekonomija. Siva ekonomija može upućivati na neučinkovito prikupljanje poreza, prevelik porezni klin. Teret poreza i doprinosa mogu biti poticaj za napuštanje službenog gospodarstva. Problem države sa sivom ekonomijom je u tome što se ona ne oporezuje i na taj način država ostaje bez sredstava koje bi uprihodila u normalnim okolnostima.

3. POREZNI KLIN U ODABRANIM ZEMLJAMA U EU

Davanja državi zakonom su propisana i nisu jednaka za svaku državu, i za svaku radnu skupinu ovisno i njihovoj visini dohotka, i to ima jaki utjecaj na konkurentnost rada među državama.

Pri izračunu poreznog klina korištena je OECD-ova metoda izračuna poreznog klina za hipotetske jedinice (parove i samce s djecom i bez njih.).

Porezno opterećenje rada je uvjetovano dvama pokazateljima (neto prosječni porezni klin; neto prosječna porezna stopa). Pojedini pokazatelji će se izračunati za svaku zemlju pojedinačno te će ih se usporediti među odabranih zemalja. Dva najčešće korištena pokazatelja poreznog opterećenja su *neto prosječni porezni klin* i *neto prosječna porezna stopa*.

„Neto prosječni porezni klin je *omjer ukupnih neto poreznih davanja i ukupnog troška rada*.“¹¹ Ukupna neto porezna davanja se dobiju zbrojem poreza na dohodak, doprinosa posloprimca, doprinosa poslodavca, i oduzimanjem novčane naknade za obitelj. Ukupni trošak rada jednak je bruto plaći uvećanoj za doprinose poslodavca.

„Neto prosječna porezna stopa je *omjer neto poreznih davanja posloprimca i bruto plaće*.“¹² Neto porezna davanja posloprimca su zbroj poreza na dohodak, doprinosa posloprimca, umanjeno za naknade za obitelj.

Predstavljeni pokazatelji izračunavati će se za 3 hipotetske jedinice:

- pojedinac sa 67% prosječne bruto plaće
- pojedinac sa 100% prosječne bruto plaće
- pojedinac sa 167% prosječne bruto plaće

Izračunat će se porezni klin za Njemačku kao predvodnicu gospodarskog razvoja Europe i kao ekonomski uzor drugim članicama EU, Grčku kao predstavnicu zemlje u najvećim gospodarskim prblemima koja je nakon nastupanja krize pretrpjela veliki udar na dohotke građana koji su pali čak ispod razine mirovina , i Sloveniju kao zemlju koja je prošla kroz proces tranzicije i gdje je u vrijeme Jugoslavije bila zajedno s Hrvatskom dijeleći iste zakone, pa tako i one porezne zakone.

¹¹ Usp. Onorato, M. (2016: 3).

¹² *ibid.* 11.

3.1. Porezni klin u Sloveniji

3.1.1. Osnovno o oporezivanju dohotka od nesamostalnog rada u Sloveniji

U Sloveniji se doprinosi posloprimca plaćaju u odnosu na zbroj bruto plaće, naknade za godišnji odmor i povlastice vezane za rad. Posloprimac ukupno plaća 4 vrste doprinosa koji ukupno iznose 22,1%.

Tablica 1: Stope doprinosa posloprimca (Slovenija, 2013.)

Doprinos	Stopa (%)
Mirovinsko osiguranje	15,5
Zdravstveno osiguranje	6,36
Za zapošljavanje	0,14
Osiguranje za roditeljski dopust	0,1
Ukupno	22,1

Izvor: Beketić, I. (2016). Porezni klin u Hrvatskoj, Sloveniji, Češkoj Republici, Portugalu Francuskoj

Doprinosе koje plaća poslodavac obračunavaju se na iznos bruto plaće. Poslodavac plaće iste doprinose kao i posloprimac, ali se razlikuju u stopama. Ukupna stopa doprinosa poslodavca iznosi 16,1%.

Tablica 2: Stope doprinosa poslodavca (Slovenija, 2013.)

Doprinos	Stopa (%)
Mirovinsko osiguranje	8,85
Zdravstveno osiguranje	7,09
Za zapošljavanje	0,06
Osiguranje za roditeljski dopust	0,1
Ukupno	16,1

Izvor: Beketić, I. (2016.): Porezni klin u Hrvatskoj, Sloveniji, Češkoj Republici, Portugalu Francuskoj

U 2013. godišnji osnovni odbitak je iznosio 3.303 eura, a za osobe čiji je godišnji dohodak manji od 10.866 eura dodatni osnovni odbitak je iznosio 3.217 eura. Za osobe čiji je godišnji dohodak bio između 10.866 i 12.571 eura, osnovni odbitak iznosio je 1.116 eura.

Osnovica poreza na dohodak dobije na način da se od bruto plaće oduzima ukupni iznos standardnih odbitaka i olakšica te se dodaje iznos socijalnih naknada uključenih u poreznu osnovicu (ako postoje). Slovenija ima 4 porezna razreda koje se primjenjuju ovisno o visini porezne osnovice.

Tablica 3: Porezni razredi (Slovenija, 2013.)

Porezna osnovica	Stopa (%)
<8.021	16
8.021- 18.960	27
18.960 – 70.907	41
>70.907	51

Izvor: Beketić, I. (2016). Porezni klin u Hrvatskoj, Sloveniji, Češkoj Republici, Portugalu Francuskoj

3.1.2. Povijesne vrijednosti poreznog klina u Sloveniji

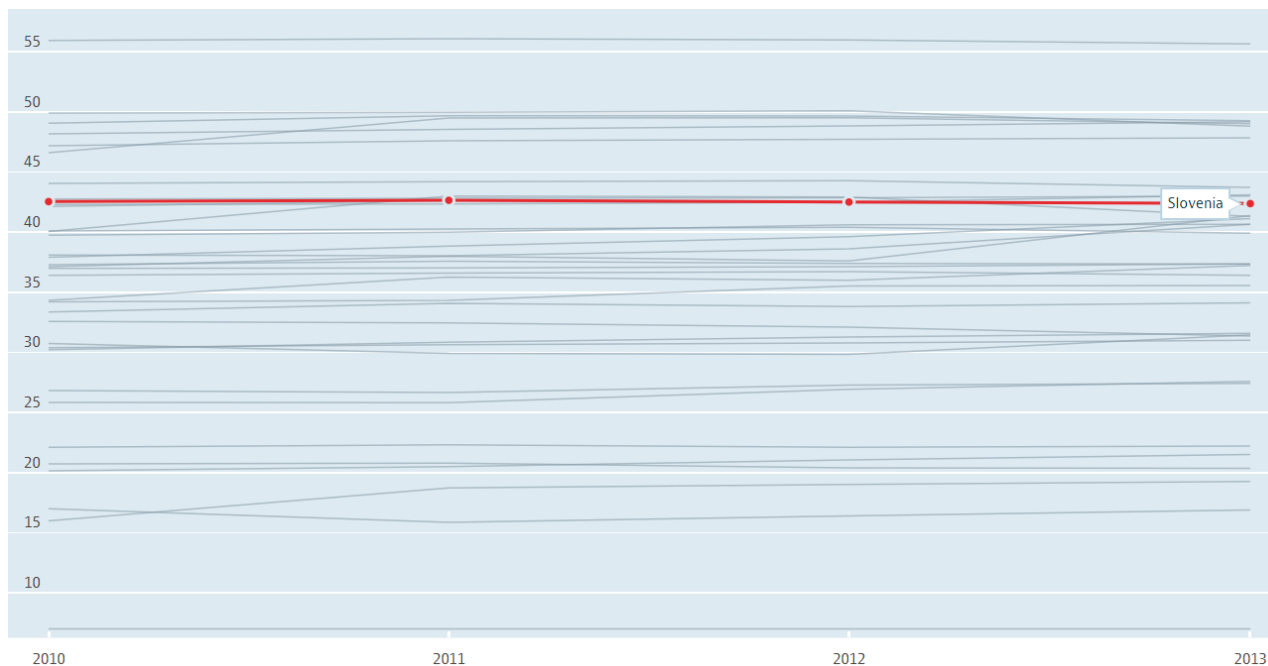
Prema podacima (usp. Blažić; Trošelj 2012.) porez na dohodak dobiven kao postotak prosječne bruto plaće u Sloveniji u 2010. za pojedince bez djece je rastući u odnosu na rast bruto plaće, što nam ukazuje na progresivnost poreza na dohodak. Porez na dohodak nije glavni pokazatelj poreznog opterećenja rada, ali je sastavni dio poreznog klina odnosno pokazatelja poreznog opterećenja, stoga nam je bitan zbog njegovog utjecaja na rast poreznog klina s rastom bruto plaće. Za pojedinca s ispodprosječnom bruto plaćom (67%) porez na dohodak je iznosio 6,4%, a za iznadprosječnu bruto plaću (167%) porez na dohodak je iznosio 16,7%, iz samih podataka je vidljivo prijespomenuto progresivno oporezivanje dohotka.

Doprinosi posloprimca (u koje ne ubrajamo obvezna izvanproračunska davanja) su identični za sve tri hipotetske jedinice i iznose 22,1%. Zanimljivo je da prema podacima iz 2010. godine Slovenija je imala najveće opterećenje među članicama OECD-a. Važno je naglasiti da se iznos doprinosa nije mijenjao za nijednu jedinicu do 2013. godine.

Ukupno porezno opterećenje kao zbroj poreza na dohodak i doprinosa posloprimca obveznog karaktera također progresivno raste za hipotetske jedinice, od 28,5% za ispodprosječnu do 38,8% za iznadprosječnu. Razlog ovome je progresivnost u oprezivanju dohotka, dok su doprinosi proporcionalni s rastom dohotka.

Svi ovi podaci prethode izračunu poreznog klina pri čemu se još dodaju doprinosi poslodavca koji iznose 16,1% za sve jedinice. Za naše jedinice on je iznosio od 38,5% do 47,3% što nam opet potvrđuje progresivnost oporezivanja dohotka u Republici Sloveniji.

Slika 1: Kretanje poreznog klina u razdoblju od 2010. do 2016. godine (Slovenija)



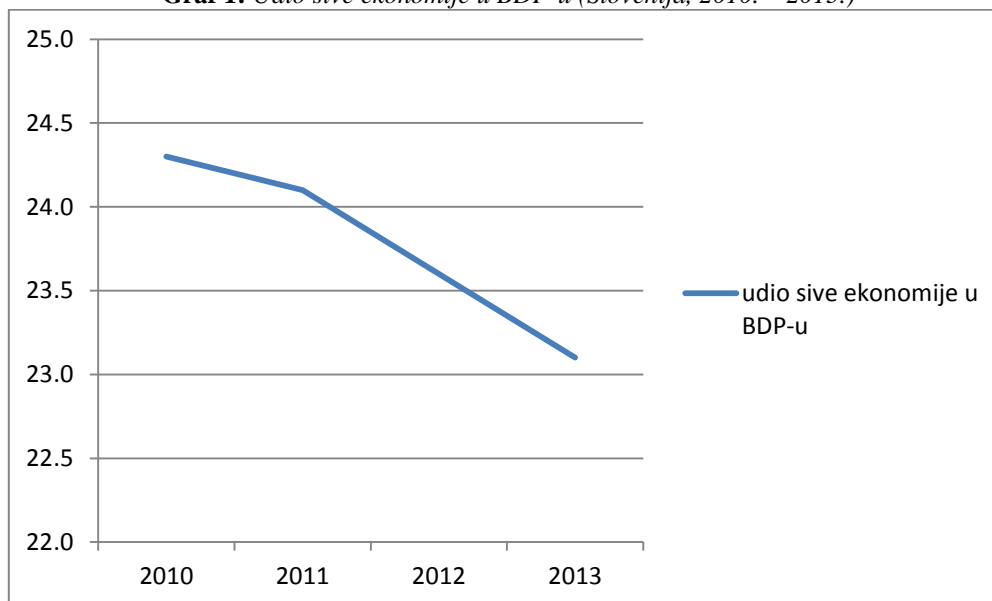
Izvor: OECD (dostupno na: <https://data.oecd.org/tax/tax-wedge.htm>)

U razdoblju od 2010. do 2013. porezni klin za pojedinca sa 100% prosječne bruto plaće je konstantan uz male oscilacije, vrijednosti se kreću od 42,54% u 2010. do 42,37% 2013.

Prema radu (Urban, 2016.) rađeno je istraživanje poreznog klina u RH i njegove usporedbe s poreznim klinom u EU. Zemlje se razlikuju po stupnju gospodarskog razdoblja što je vidljivo iz visina prosječnih bruto plaća, po tom kriteriju zemlje su poredane u tri skupine: zemlje s visokom, srednje visokom i niskom prosječnom plaćom. Po tom kriteriju Slovenija spada u zemlje sa srednje visokom prosječnom plaćom i u razdoblju od 2005. do 2014. skupini u koju spada i Slovenija plaća je rasla u prosjeku 16%.

Uz stabilno kretanje poreznog klina bez zamjetnih oscilacija, smanjenje poreznog klina za 0.17 postotnih poena, udio sive ekonomije u BDP-u Slovenije se smanjio za 1.2 postotna poena.

Graf 1: Udio sive ekonomije u BDP-u (Slovenija, 2010. – 2013.)



Izvor: Autorska izrada prema podacima preuzetim od instituta IFO

3.1.3. Porezni klin u 2013. godini

Kako bi se dobio iznos poreznog klina za 2013. godinu prikazati će se podatci o iznosima poreza na dohodak, doprinosa posloprimca te ukupno opterećenje posloprimca za svaku jedinicu.

Za samca s ispodprosječnom i prosječnom bruto plaćom porez na dohodak iznosi identično koliko i u 2010. godini, dok za iznadprosječnu plaću se smanjio sa 16,7% na 15,27%.

Doprinosi posloprimca ostaju na razini od 22,1% za sve razine bruto plaća, kao i doprinosi poslodavca koji ostaju na 16,1%.

Ukupno opterećenje posloprimca se isto kao i porez na dohodak nije mijenjao za ispodprosječnu i prosječnu bruto plaću, dok se za iznadprosječnu plaću opterećenje smanjilo s 38,8 % na 37,37%.

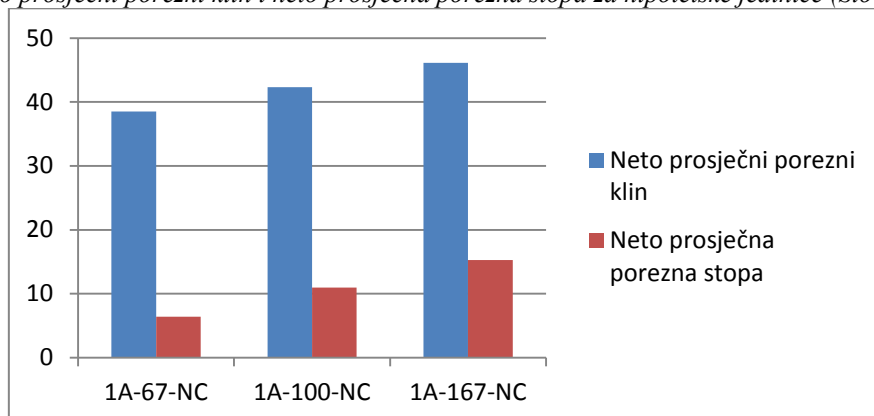
Slika 2: *Oporezivanja dohotka hipotetskih jedinica: samaca (Slovenija, 2013.)*

	1A-67-NC	1A-100-NC	1A-167-NC
1. Bruto plaća (EUR)	11.740	17.611	29.351
2. Doprinosi poslodavca	1.890	2.835	4.725
3. Porez na platnu listu	0	0	0
4. Doprinosi posloprimca	2.595	3.892	6.487
5. Porezi na dohodak posloprimca			
5.1. Standardni odbitci i olakšice			
5.1.1. Osnovni	4.419	3.303	3.303
5.1.2. Za oženjene ili glavu obitelji	0	0	0
5.1.3. Za djecu	0	0	0
5.1.4. Odbitak za doprinose	2.595	3.892	6.487
5.1.5. Troškovi vezani za rad	0	0	0
5.1.6. Ukupno	7.013	7.195	9.789
5.2. Novčane naknade uključene u poreznu osnovicu	0	0	0
5.3. Porezna osnovica	4.727	10.416	19.562
5.4. Porez na dohodak prije umanjenja poreza	756	1.930	4.483
5.5. Umanjenje poreza	0	0	0
5.6. Porez na dohodak nakon umanjenja poreza	756	1.930	4.483
5.7. Prirez porezu na dohodak	0	0	0
5.8. Neto ukupni iznos poreza na dohodak	756	1.930	4.483
6. Ukupni porezi i doprinosi posloprimca	3.351	5.822	10.970
7. Novčane naknade za obitelj			
7.1. Za člana obitelji	0	0	0
7.2. Za djecu	0	0	0
7.3. Ukupno	0	0	0
8. Neto dohodak	8.389	11.789	18.381
9. Neto prosječna porezna stopa (u %)	6,4	11,0	15,3
10. Neto prosječni porezni klin (u %)	38,5	42,3	46,1

Izvor: Beketić, I. (2016.): Porezni klin u Hrvatskoj, Sloveniji, Češkoj Republici, Portugalu i Francuskoj

Svi prethodno izneseni podaci su potrebni za izračun dva osnovna pokazatelja poreznog opterećenja rada, točnije neto prosječna porezna stopa i neto prosječni porezni klin.

Graf 2: *Neto prosječni porezni klin i neto prosječna porezna stopa za hipotetske jedinice (Slovenija, 2013.)*



Izvor: Beketić, I. (2016). Porezni klin u Hrvatskoj, Sloveniji, Češkoj Republici, Portugalu i Francuskoj

Za naše hipotetske jedinice sustav je progresivan jer oba pokazatelja rastu s porastom plaće.

3.2. Porezni klin u Grčkoj

3.2.1. Osnovno o oporezivanju dohotka u Grčkoj

U Grčkoj posloprimci i poslodavci plaćaju iste doprinose, a ima ih ukupno tri. Ukupna stopa koju plaća poslodavac iznosi 27,46%, a posloprimac 16,5%. U izračunu osnovice poreza na dohodak kao odbitak priznaju se jedino doprinosi za socijalno osiguranje.

Tablica 4: *Stope doprinosa za socijalno osiguranje (Grčka, 2013.)*

Naziv doprinosa	Doprinos zaposlenika (% bruto plaće)	Doprinos poslodavca (% bruto plaće)
Socijalno osiguranje (IKA)	9,22	18,43
Socijalno osiguranje (ETEAM)	3	3
Ostali fondovi za osiguranje	4,28	6,03
Ukupno	16,5	27,46

Izvor: Onorato, M. (2016). Porezni klin u Hrvatskoj, Austriji, Mađarskoj, Poljskoj i Grčkoj

Porez na dohodak se obračunava ovisno o poreznom razredu kojem pripada po visini svoga dohotka. Postoje 3 porezna razreda sa stopama 22%, 32%, 42%.

Tablica 5: *Razredi i stope poreza na dohodak (Grčka, 2013.)*

Porezni razred	Porezna stopa (%)
<25.000	22
25.000 – 42.000	32
>42.000	42

Izvor: Onorato, M. (2016). Porezni klin u Hrvatskoj, Austriji, Mađarskoj, Poljskoj i Grčkoj

U Grčkoj postoji još jedan dodatan porez, a naziva se „doprinos za solidarnost“, koji se izračunava kao postotak bruto plaće koja je umanjena za doprinose zaposlenika. Ovisno o iznosu koji dobijemo, oduzimanjem doprinosa zaposlenika od bruto plaća, plaća se odgovarajuća stopa doprinosa za solidarnost.

Tablica 6: *Stope doprinosa za solidarnost (Grčka, 2013.)*

Bruto dohodak (umanjen za doprinose)	Stopa (%)
<12.000	0
12.000 – 20.000	1
20.000 – 50.000	2
50.000 – 100.000	3
>100.000	4

Izvor: Onorato, M. (2016). Porezni klin u Hrvatskoj, Austriji, Mađarskoj, Poljskoj i Grčkoj

3.2.2. Povijesne vrijednosti poreznog klina u Grčkoj

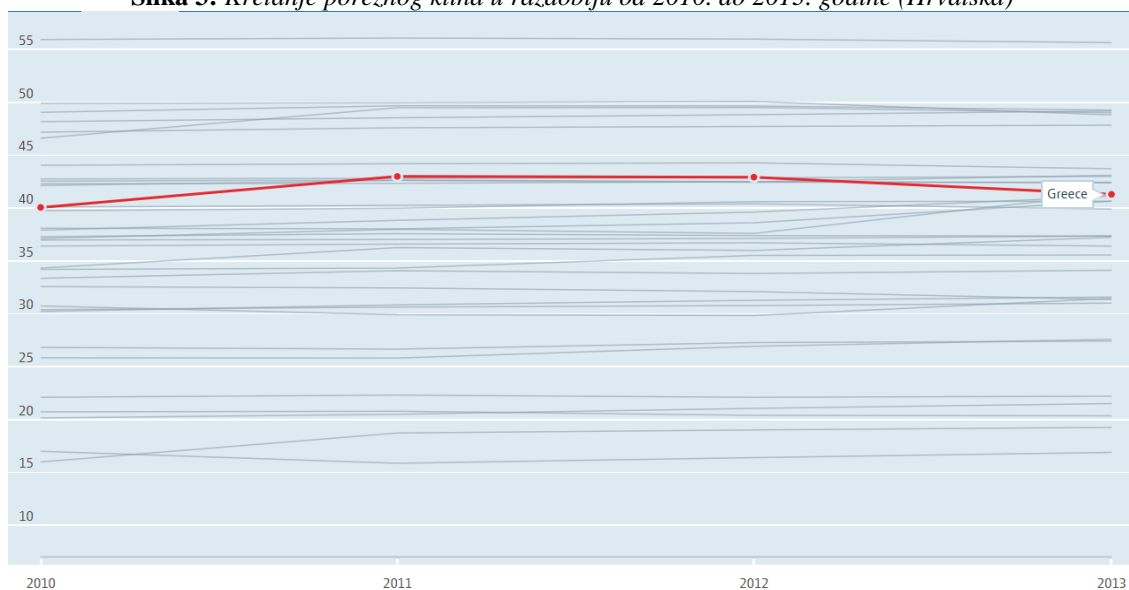
U 2010. godini porez na dohodak u odnosu na iznos bruto plaće za naše hipotetske jedinice se kreće od 0% za ispodprosječnu (67% bruto plaće), 2,8% za prosječnu plaću do 9,7% na iznadprosječnu (167% bruto plaće) plaću, Grčka također primjenjuje progresivan način oporezivanja dohotka.

Kod doprinosa koje plaća posloprimac, a u koje ubrajamo samo one poreznog karaktera, za sve razine plaća iznosi 16%.

Zbrojem poreza na dohodak i doprinosa posloprimca iznosi 16%, 18,8% i 25,7% gledajući od ispodprosječnih prema iznadprosječnim.

Iz grafikona je vidljivo da se porezni klin u razdoblju od 2010. do 2013. godine oscilirao s najvećom vrijednošću od 42,99% u 2011. godini i najmanjom vrijednošću u 2010. od 40,06%.

Slika 3: Kretanje poreznog klina u razdoblju od 2010. do 2013. godine (Hrvatska)



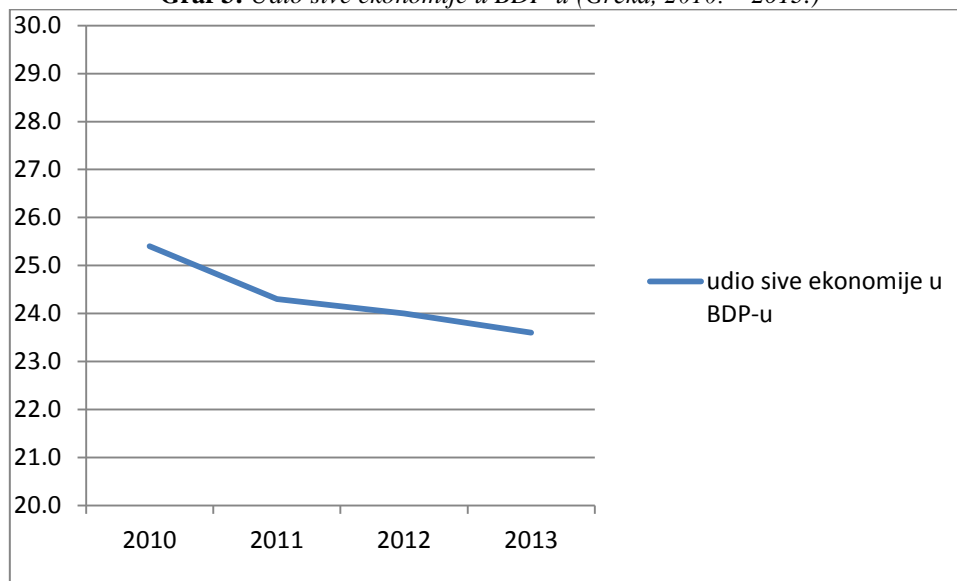
Izvor: OECD (dotupno na: <https://data.oecd.org/tax/tax-wedge.htm>)

Prema podacima iz rada (Urban, 2016.) uspoređujući porezni klin Hrvatske s poreznim klinom odabanih zemalja OECD-a Grčka je smještena u skupinu sa srednje viskom prosječnom plaćom, koja je kriterij gospodarske razvijenosti.

Porezni klin Grčke je u promatranom razdoblju od 2010. do 2013. godine ukuono porastao za 0.7 postotna poena uz početni rast u 2011. godini za 2.39 postotna poena, točnije iznosio je 42.99% što je i maksimalna vrijednost promatranog razdoblja. Nakon tog rasta slijedi dvostruki pad do razine od 41.3% koja je unatoč padu veća od vrijednosti iz 2010.

Unatoč očekivanjima temeljenim na ekonomskoj teoriji i iskustvu udio sive ekonomije u BDP-u bilježi konstantan pad. S početnih 25.4% udio sive ekonomije je pao na 23.6%.

Graf 3: Udio sive ekonomije u BDP-u (Grčka, 2010. – 2013.)



Izvor: Autorska izrada prema podacima instituta IFO

3.2.3. Porezni klin u 2013. godini

Oba pokazatelja (neto prosječna porezna stopa, neto prosječni porezni klin) rastu s rastom dohotka pojedinca, što nam ukazuje na progresivnost u oporezivanju.

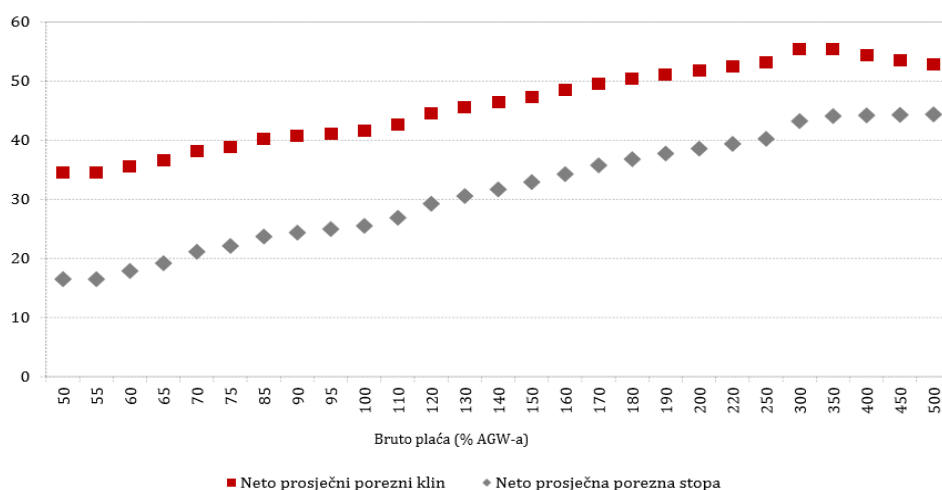
Tablica 7: Pokazatelji poreznog opterećenja po hipotetskim jedinicama u % (Grčka, 2013.)

	1A-67-NC	1A-100-NC	1A-167-AC
Netop prosječna porezna stopa	19,58	25,51	35,28
Neto prosječni porezni klin	36,91	41,56	49,22

Izvor: Autorska izrada prema Onorato, M. (2016). Porezni klin u Hrvatskoj, Austriji, Mađarskoj, Poljskoj i Grčkoj

Kod izrazito velikih bruto plaća, porezni klin prelazi 55% , ali nakon 300% bruto plaće smanjuje se prema 50% zbog najveće osnovice za obračun doprinosa.

Slika 4: Neto prosječni porezni klin i neto prosječna porezna stopa za samce bez djece u % (Grčka, 2013.)



Izvor: Onorato, M. (2016). Porezni klin u Hrvatskoj, Austriji, Mađarskoj, Poljskoj i Grčkoj

3.3. Porezni klin u Njemačkoj

3.3.1. Osnovno o oporezivanju dohotka u Njemačkoj

Obvezu plaćanja doprinosa imaju posloprimac i poslodavac, plaćaju iste vrste ali različite stope. Opterećenje poslodavca je manje i iznosi 19,275%, a posloprimca 20,425%

Tablica 8: Raspored obveza za doprinose (Njemačka, 2013.)

Naziv doprinosa	posloprimac	Poslodavac
Zapošljavanje	1,50	1,50
Bolovanje	8,20	7,30
Mirovinsko osiguranje	9,45	9,45
Dugoročna skrb (NC)	1,275	1,025
Dugoročna skrb (barem 1)	1,025	1,025
Ukupno	20,425	19,275

Izvor: Autorska izrada prema Gabrilo, A. (2016). Porezni klin u Hrvatskoj, Belgiji, Estoniji, Njemačkoj i Slovačkoj

„Doprinosi posloprimca za zdravstveno osiguranje, za koje se pretpostavlja da iznose bar 96% ukupnih uplata za zdravstvo i z obavezno osiguranje u slučaju potrebe za dugotrajnom njegom, se mogu iskoristiti kao porezne olakšice.“¹³

Poslovni troškovi do 1000 eura se smatraju porezno priznatim. Ako se prilože dokazi da je taj iznos prekoračen, cijeli iznos se može iskoristiti kao porezna olakšica.

¹³ Gabrilo, A. (2016.): Porezni klin u Hrvatskoj, Belgiji, Estoniji, Estoniji, Njemačkoj i Slovačkoj, ijf, str. 31

Porezni razredi se izračunavaju pomoću formula za svaki interval visine dohotka postoji njegova formula.

Postoji i obveza za tzv. solidarni nadoplatak koji iznosi 5,5%.

3.3.2. Povijesne vrijednosti poreznog klina u Njemačkoj

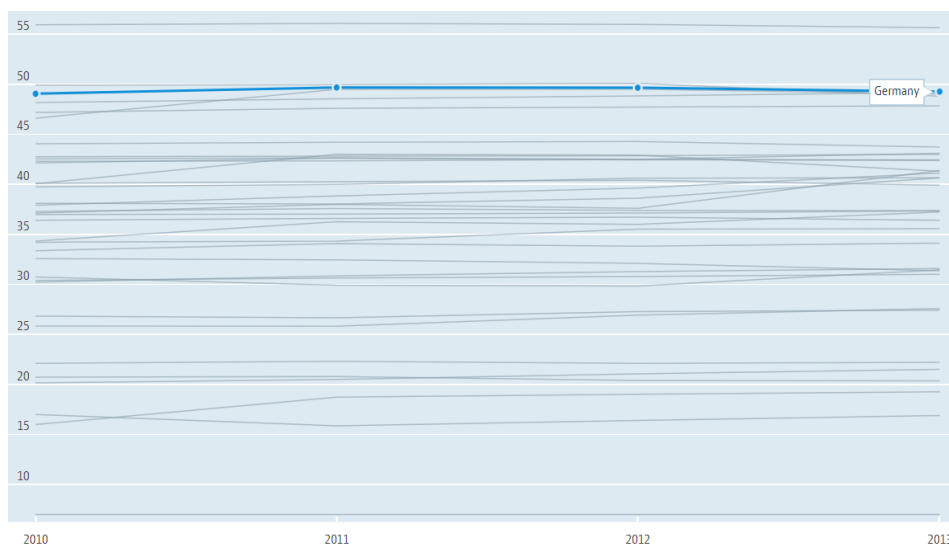
Porez na dohodak u 2010. se za odabrane hpotetske jedinice od ispodprosječne do iznadprosječne razine dohotka kretao od 13,7% do 27,1%, što je među najvećim iznosima u usporedbi sa drugim članicama OECD-a.

Doprinosi koje plaća posloprimac iznose 20,5% za ispodprosječnu bruto plaću (67% bruto plaće) i za prosječnu plaću, dok za iznadprosječnu plaću doprinosi iznose 16,7%.

Ukupno opterećenje posloprimca se kreće od 34,2% za ispodprosječnu plaću, za prosječnu 39,2% i za iznadprosječnu 43,8%.

Porezni klin raste progresivno s rastom bruto plaće, od 44,9% do 51,5%. U razdoblju od 2010. do 2013. godine porezni klin je konstantan uz minimalne oscilacije.

Slika 5: Kretanje poreznog klina u razdoblju od 2010. do 2013. godine (Njemačka)

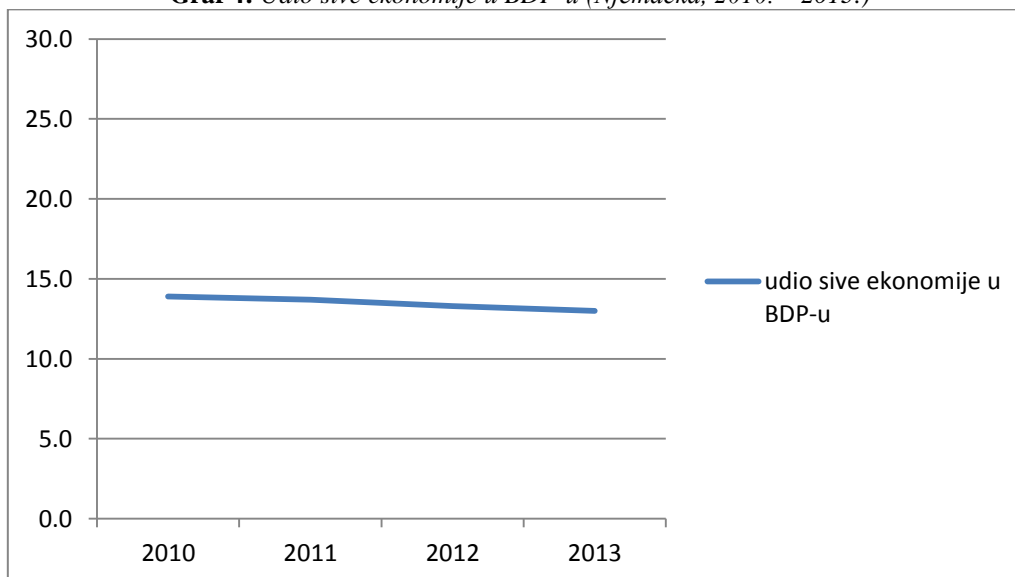


Izvor: OECD (dostupno na: <<https://data.oecd.org/tax/tax-wedge.htm>>)

Prema radu (Urban, 2016.) Njemačka je po visini prosječne bruto plaće u skupini s visokom bruto plaćom.

Kretanje poreznog klina u promatranom razdoblju je stabilno uz zanemarive oscilacije. Visina poreznog klina se kreće na razini od 49%. Stabilnost poreznog klina popraćeno je i stabilnošću u kretanju udjela sive ekonomije u BDP-u. Udio sive ekonomije u BDP-u se kreće kroz čitavo razdoblje na razini od 13%.

Graf 4: Udio sive ekonomije u BDP-u (Njemačka, 2010. – 2013.)



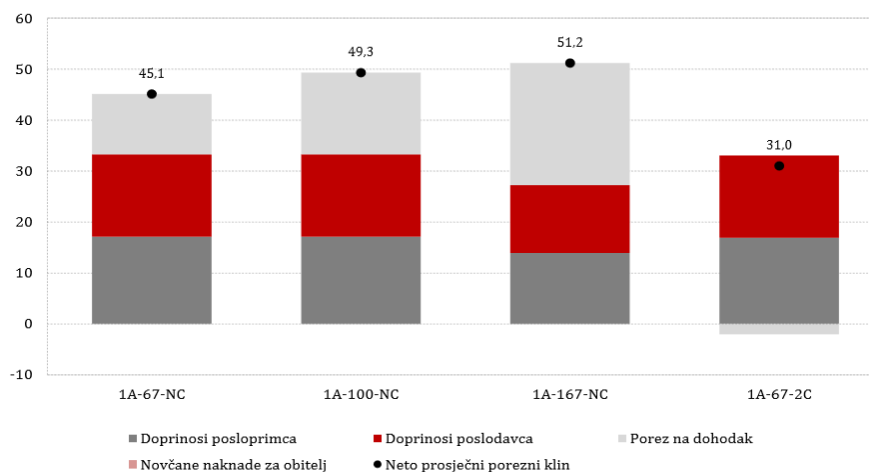
Izvor: Autorska izrada prema podacima instituta IFO

3.3.3. Porezni klin u 2013. godini

„Specifičnost Njemačkog sustava je relativno niska najviša osnovica za obračun doprinosa.“¹⁴ Navedena specifičnost je uzrok zašto hipotetska jedinica 1A-167-NC ima niži udio doprinosa u neto prosječnom poreznom klinu nego jedinice s nižom bruto plaćom. Cijeli sustav je progresivan zahvaljujući progresivnosti poreza na dohodak.

¹⁴ V. Gabrilo, A. (2016: 13).

Slika 6: Dekompozicija neto prosječnog poreznog klina za hipotetske jedinice (2013.) (bez posljednjeg stupca)

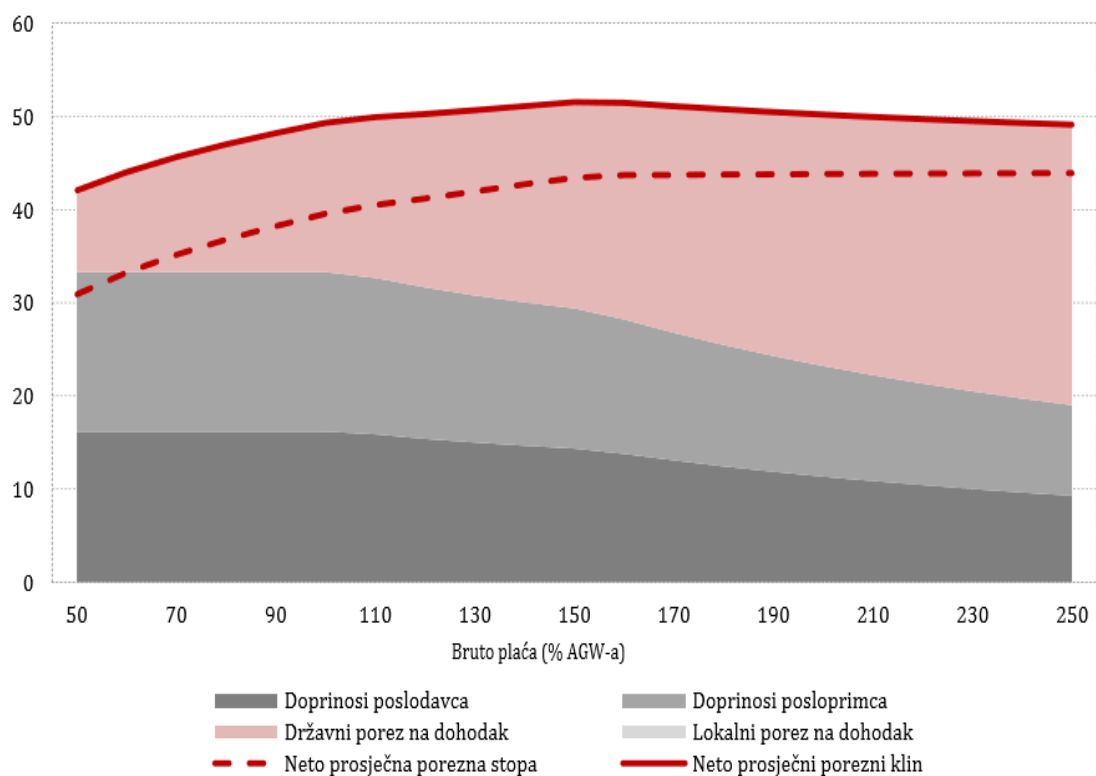


Izvor: Gabrilo, A. (2016). Porezni klin u Hrvatskoj, Belgiji, Estoniji, Njemačkoj i Slovačkoj

Za samce bez djece pri nižim isnosima bruto plaća najveći udio u poreznom klinu čine doprinosi, kretanjem prema višim razinama bruto plaća njihov udio počinje opadati zbog uvodno spomenute specifičnosti Njemačkog sustava.

Regresivan učinak doprinosa na sustav oporezivanja dohotka je najviše vidljiv kod viših razina bruto plaća, naime nakon 150% bruto plaće porezni klin doseže svoj maksimum nakon kojeg počinje opadati jer progresivnost poreza na dohodak ne uspijeva kompenzirati učinak doprinosa. Za navedene hipotetske jedinice porezni klin se kreće od 30,9% do 43,9%.

Slika 7: Dekompozicija neto prosječnog poreznog klina za samce bez djece
(s bruto plaćom u rasponu od 50% do 250% AGW-a)



Izvor: Gabrilo, A. (2016). Porezni klin u Hrvatskoj, Belgiji, Estoniji, Njemačkoj i Slovačkoj

4. Porezni klin u RH

4.1. Osnovno o oporezivanju dohotka u RH

Jedna od utjecajnih sastavnica poreznog klina je porez na dohodak. Porez na dohodak spada u skupinu izravnih poreza. U hrvatskom poreznom sustvu postoji 6 načina ostvarivanja dohotka:

- dohodak od nesamostalnog rada
- dohodak od samostalne djelatnosti
- dohodak od imovine i imovinskih prava
- dohodak od kapitala
- dohodak od osiguranja
- drugi dohodak

U radu je pri izračunu poreznog klina korišten porez na dohodak ostvaren od nesamostalnog rada. Dohodak od nesamostalnog rada je opterećen brojnim obveznim i prisilnim davanjima, a to su porez na dohodak, doprinosi na socijalno osiguranje (od kojih se samo uzimaju oni koji se uplaćuju državi, jer po OECD-ovoj metodologiji je tako određeno) bez izravne protučinidbe, i na kraju lokalni porezi (prirezi).

U okviru poreza na dohodak razlikujemo 3 stope poreza na dohodak ovisno o visini dohotka.

Tablica 9: Porezni razredi i porezne stope (Hrvatska, 2013.)

Porezni razredi (kn)	Porezna stopa (%)
0-2200	12
2200-13200	25
>13200	40

Izvor: Autorska izrada prema Gabrilo, A. (2016). Porezni klin u Hrvatskoj, Belgiji, Estoniji, Njemčkoj i Slovačkoj

Posloprimci i poslodavci ukupno plaćaju tri različita doprinosa za socijalno osiguranje. Zbog posštivanja OECD-ove metode izračuna poreznog klina u izračun poreznog klina ne ulazi doprinos za 2. stup mirovinskog osiguranja jer taj iznos ne ide državi, nego ide privatnim fondovima. U posljednje vrijeme postoji ideja da se i taj tzv. „2. stup“ nacionalizira, ali to nije tema ovog rada.

Tablica 10: Stope doprinosa za socijalno osiguranje (Hrvatska, 2013.)

DOPRINOS	STOPA ZA POSLOPRIMCA (%)	STOPA ZA POSLODAVCA (%)
1. stup mirovinskog osiguranja	15	-
2. stup mirovinskog osiguranja	5	-
zdravstveno osiguranje	-	13
ozljede na radu	-	0,5
Zapošljavanje	-	1,7
Ukupno	20	15,2

Izvor: Autorska izrada prema Gabrilo, A. (2016). Porezni klin u Hrvatskoj, Belgiji, Estoniji, Njemačkoj i Slovačkoj

Prerez nije isti za svaku lokalnu zajednicu, ona u Hrvatskoj može maksimalno biti 18%. Prema radu (Onorato, 2016.) u analizu je uzeta stopa prireza od 12%, što otprilike odgovara ponderiranoj prosječnoj stopi prireza za sve gradove i općine u Hrvatskoj.

Svaki mjesec radnik zaradi bruto plaću, ali se njemu isplaćuje neto plaća. Poslodavac na radnikovu bruto plaću uplaćuje državi doprinose na plaću i zbroj bruto plaće koju zaradi radnik, i doprinose na plaću (koje uplaćuje poslodavac) čine tzv. „bruto b plaća“ i to je jednako troškovima rada, koja je veća od bruto plaće. Radnik iz svoje bruto plaće uplaćuje državi (i jedan manji dio privatnim mirovinskim fondovima, koji su obvezno plaćanje) doprinose iz plaće, porez na dohodak i prirez, poslodavac to odradi u posloprimčevo ime. Hrvatska ima Germanski oblik poreza na dohodak kojim se oporezuje ukupni dohodak primjenom progresivne porezne stope (s rastom porezne osnovice još brže raste porezne stopa). Iz svega navedenog možemo izračunati ukupno porezno opterećenje rada (trošak rada) koji se sastoji od svih davanja državi, poslodavca i radnika.

4.2. Povijesne vrijednosti poreznog klina u RH

U radu (Urban, 2009.) prikazuje primjer izračuna poreza i doprinosa u 2009. godini u razdoblju od siječnja do srpnja. Prosječna bruto plaća se kretala od siječnja do srpnja na razini oko 7700 kuna, u odnosu na nju porezni klin je izračunat za 3 radnika (50%, 100% i 300% iznosa bruto plaće). svaki radnik ima osnovni odbitak od 1800 kuna, a stopa prireza je 10%. Iznos doprinosa raste s rastom bruto plaće, pa tako za radnika s 50% bruto plaće udio doprinosa čini 36%, za radnika sa 100% bruto plaće udio doprinosa je 42% i za radnika s 300% bruto plaće udio doprinosa iznosio je 52%. Doprinosi u Hrvatskom sustavu oporezivanja dohotka imaju progresivan učinak, što je vidljivo iz navedenoga.

Slika 8: Primjer izračuna poreza i doprinosa za zadane bruto plaće

	Naziv stavke	Varijabla i formula	1.	2.	3.
1.	Bruto plaća	BPL	3.850	7.700	23.100
2.	Doprinosi na plaću	$DNP = 17,2\% * BPL$	662	1.324	3.973
3.	Doprinosi iz plaće	$DIP = 20,0\% * BPL$	770	1.540	4.620
4.	Ukupno doprinosi	$DNP + DIP = 37,2\% * BPL$	1.432	2.864	8.593
5.	Dohodak	$DOH = BPL - DIP$	3.080	6.160	18.480
6.	Osobni odbici	$OODB$	1.800	1.800	1.800
7.	Osnovica poreza na dohodak	$OSNPD = DOH - OODB$	1.280	4.360	16.680
8.	Dio OSNPD-a manji od 3.600 kn	$OSN1$	1.280	3.600	3.600
9.	Dio OSNPD-a od 3.600 do 9.000 kn	$OSN2$	0	760	5.400
10.	Dio OSNPD-a od 9.000 do 25.200 kn	$OSN3$	0	0	7.680
11.	Dio OSNPD-a iznad 25.200 kn	$OSN4$	0	0	0
12.	Porez na dohodak	$PORDOH = 15\% * OSN1 + 25\% * OSN2 + 35\% * OSN3 + 45\% * OSN4$	192	730	4.578
13.	Prirez po stopi 10%	$PRIREZ = 10\% * PORDOH$	19	73	458
14.	Neto plaća	$NPL = DOH - PORDOH - PRIREZ$	2.869	5.357	13.444
15.	“Krizni porez”	$PPPL = 2\% * NPL$ ili $4\% * NPL$	0	107	538
17.	Ukupno porezi	$= PORDOH + PRIREZ + PPPL$	211	910	5.574
18.	Neto dohodak od plaće	$NDPL = NPL - PPPL$	2.869	5.250	12.906
19.	Bruto-B plaća ili trošak rada	$BBPL = BPL + DNP$	4.512	9.024	27.073
20.	Ukupno porezi i doprinosi	$UPOR = DNP + DIP + PORDOH + PRIREZ + PPPL$	1.643	3.775	14.167
21.	Prosječna porezna stopa (%)	$PPS = 100 * UPOR / BBPL$	36	42	52

Izvor: Urban, I. (2009). Porezno opterećenje rada u Hrvatskoj

Kod analiziranja tipiziranog pojedinca (u daljnjem tekstu osoba A) koji nema djece, osnovni odbitak mu iznosi 1800 kn, prirez plaća po stopi od 10%. Radi dobivanja što potpunije slike o poreznom teretu korišten širokog raspona bruto-B plaća. Uočeno je da porezni teret raste gotovo linearno s bruto-B plaćom. U samoj strukturi poreznog opterećenja sudjeluju različiti porezi. Doprinosi na plaću rastu linearno za sve razine dohotka, dok to nije slučaj kod doprinosa iz plaće. porez na dohodak je nizak za niske plaće, a s njenim porastom i on raste i na određenom iznosu se izjednačava s doprinosima. Dio dohotka koji odlazi državi od ostvarenog dohotka reći će nam prosječna porezna stopa. Već pri nižim razinama dohotka u 2009. godini prosječna porezna stopa je relativno visoka, na 3.298 kuna bruto-B plaće (minimalna bruto-B plaća u 2009. godini) pri kojoj za osobu ne postoji obveza poreza na dohodak prosječna porezna stopa iznosi 34%, a ubrzo s rastom dohotka i s oporezivanjem dohotka pri plaći od 7.000 kuna dovode prosječnu poreznu stopu na razinu od 40%. Unatoč

tome što su doprinosi proporcionalni porezi uošavamo da je oporezivnje dohotka progresivno što se postiže porezom na dohodak i prirezom. „Prosječna porezna stopa značajno raste do bruto plaće od 52.500 pri kojoj iznos doprinosa iz plaće više ne raste.“¹⁵ Uspokos tome svemu prosječna porezna stopa ne pada već samo stagnira.

U 2010. godini u Hrvatskoj je došlo do promjena u oporezivanju dohotka, ukinut je dotad postojeći krizni porez, i promjenile su se stope za porezne razrede. Prema novom oporezivanju dohotka iznos poreza na dohodak za pojedica sa 67% bruto plaće iznosio je 5,9%, za pojedinca sa 100% bruto plaće iznosio je 8,6% i za pojedinca s iznadprosječnom plaćom (167% bruto plaće) porez na dohodak je iznosio 14,1% bruto plaće. iznosi za sve jedinice su smanjeni u odnosu na 2009. godinu zbog spomenute promjene u poreznim stopama, dok je sustav i dalje progresivan.

Doprinosi posloprimca poreznog karaktera su za sve jedinice isti i iznose 15% i nije se mijenjao u odnosu na 2009. godinu, dok drugi stup nije uzet u obzir zbog poštivanja metodologije izračuna poreznog klina.

Ukupno porezno opterećenje posloprimca dobiveno zbrojem poreza na dohodak i doprinosa posloprimca je smanjeno u odnosu na 2009. godinu kao posljedica promjena poreznih stopa oporezivanja dohotka. Za pojedinca sa 67% bruto plaće opterećenje iznosi 20,9% dok za ostala dva pojedinca sa 100% i 167% bruto plaće klinovi iznose 23,6% i 29,1%.

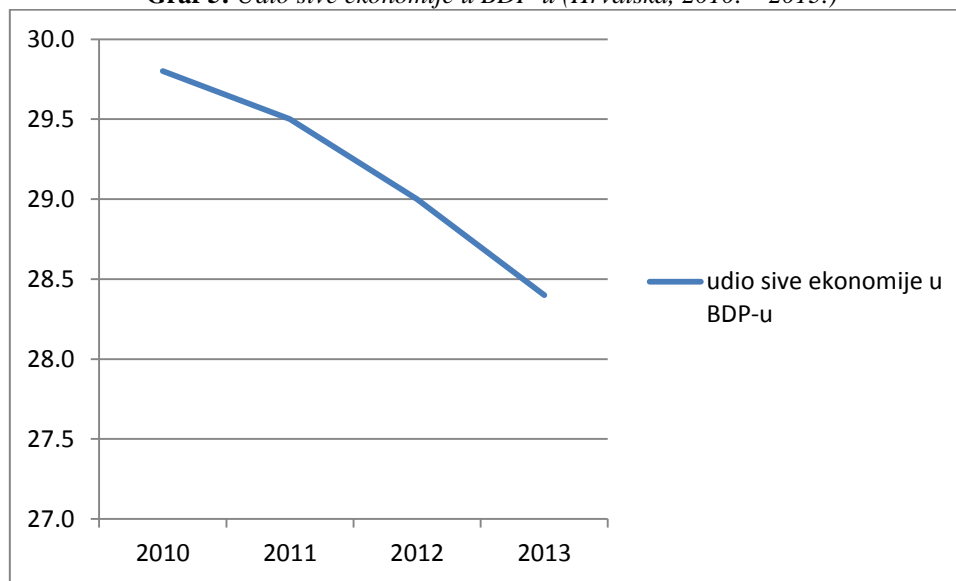
Porezni klin u 2010. godini se kreće na razini viših prosjeka za EU iako je snižen s reformom u odnosu na 2009. godinu. Za jedinice s 67%, 100% i 167% on se kreće redom u iznosu od 32,5%, 34,8% i 39,5%.

Istraživanje poreznog klina za RH koje obuhvaća najduže vremenske serije podataka po jedinstvenoj metodologiji (Petrović 2007.) ukazalo je na smanjenje poreznog klina u razdoblju od 1994. do 2006. za čak 10 postotnih poena, a iz prethodno navedenih podataka o iznosu poreznog klina kao posljedica promjena u oporezivanju dohotka u 2010. godini ukazuju na daljnje smanjenje poreznog klina što nam ukazuje na postojanje određenog trenda smanjenja poreznog klina koji ide na ruku poduzećima a najviše radnicima.

Kroz razdoblje od 2010. do 2013. godine vidljiv je konstantan pad udjela sive ekonomije u BDP-u s početne razine od 29.8% na razinu od 28.4%.

¹⁵ Usp. Urban, I. (2009: 6).

Graf 5: Udio sive ekonomije u BDP-u (Hrvatska, 2010. – 2013.)



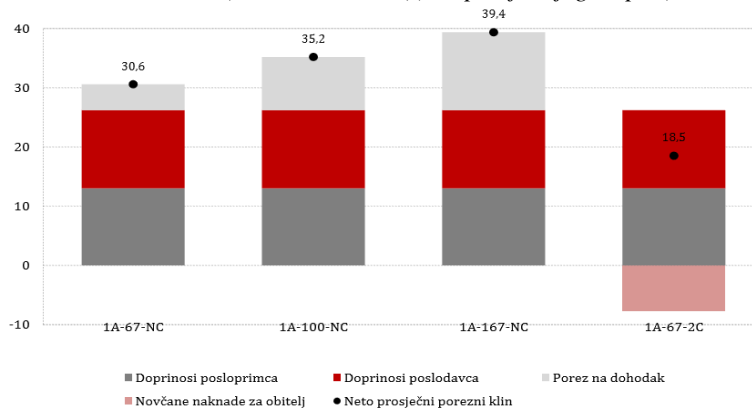
Izvor: Autorska izrada prema podacima instituta IFO

4.3. Porezni klin u 2013. godini

Nakon reforme poreza na dohodak u 2010. godini oporezivanje dohotka se nije mijenjalo do 2013. godine. Progresivnost poreznog sustava za hipotetske jedinice se provjerava usporedbom neto prosječne porezne stope i neto prosječnog poreznog klina. Sukladno OECD metodologiji doprinosi za drugi stup mirovinskog osiguranja ne ulaze u izračun pokazatelja poreznog opterećenja.

Sustav oporezivanja dohotka za samce bez djece je progresivan jer neto prosječni porezni klin i neto prosječna porezna stopa rastu s porastom dohotka, tj. porastom bruto plaće. Progresivnosti sustava doprinosi porogresivnost poreza na dohodak čiji iznos raste s porastom bruto plaće, dok je udio doprinosa konstantan za sve razine dohotka što je posljedica jedinstvenih stopa doprinosa i nepostojanja najviših osnovica doprinosa. (ovo sam iz glave). Ukupno doprinosi posloprimca i poslodavca čne 26,2% ukupnog troška rada.

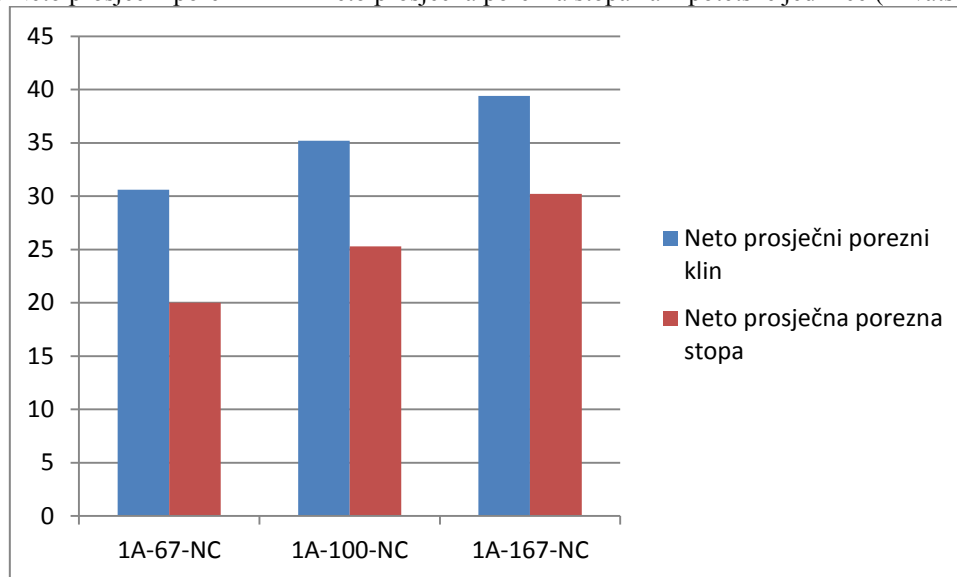
Slika 9: Dekompozicija neto prosječnog poreznog klina za samce (Hrvatska, 2013.) (bez posljednjeg stupca)



Izvor: Gabrilo, A. (2016). Porezni klin u Hrvatskoj, Belgiji, Estoniji, Njemačkoj i Slovačkoj

Po hipotetskim jedinicama neto prosječna porezna stopa se kretala redom od 20%, 25,3% do 30,2% za 1A-67-NC, 1A-100-NC i 1A-167-NC, a neto prosječni porezni klin je iznosio redom po jedinicama 30,6%, 35,2% i 39,4%.

Graf 6: Neto prosječni porezni klin i neto prosječna porezna stopa za hipotetske jedinice (Hrvatska, 2013.)



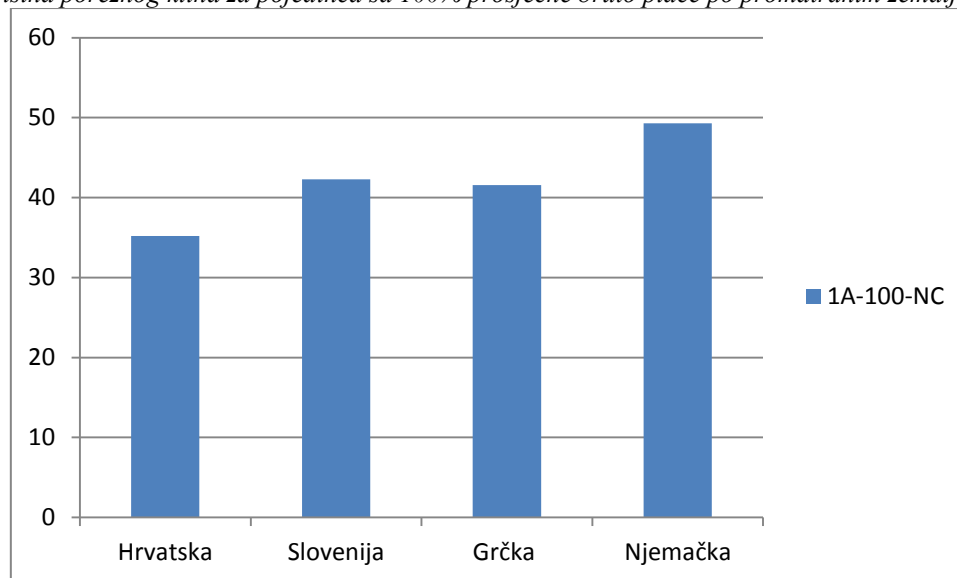
Izvor: Autorska izrada prema Beketić, I. (2016: 6). Porezni klin u Hrvatskoj, Sloveniji, Češkoj Republici, Portugalu i Francuskoj

5. ZAKLJUČAK I KOMPARATIVNA ANALIZA

Nakon iznesenih činjenica o oporezivanju dohotka i kretanju poreznog klina u odabranom razodblju slijedi usporedba poreznog opterećenja za hipotetske jedinice po promatranim zemljama. Među promatranim zemljama postoje brojne različitosti u pogledu oporezivanja dohotka od rada istovremeno imaju slične koncepte doprinosa za socijalno osiguranje, poreza na dohodak. Najznačajnija je progresivnost oporezivanja dohotka od rada u svim promatranim zemljama uz razlike u broju i granicama poreznih razreda i veličini poreznih stopi.

Po opterećenju glede doprinosa, poslodavci u Grčkoj su u najnepovoljnijoj poziciji, njihov ukupni iznos iznosi 27.46%, dok je u Hrvatskoj situacija najbolja gdje oni ukupno iznose 15.2%. Sljedeća zemlja s najmanjim inosom doprinosa poslodavca je Slovenija (16.1%) pa Njemačka (19.275%). Važno je napomenuti da u Grčkoj postoje i doprinosi za solidarnost kao posebna vrsta poreza koja se plaća na iznos koji se dobije oduzimanjem doprinosa posloprimca od bruto plaće, što dodatno opterećuje poslodavca. Po pitanju doprinosa posloprimca najbolju situaciju imaju zaposlenici u Grčkoj kod koje zaposlenici plaćaju doprinose iz plaće u ukupnom iznosu od 16.5%, a u najgoroj situaciji su zaposlenici u Sloveniji gdje oni ukupno iznose 22.1%. Nakon Grčke slijedi Hrvatska s 20% pa Njemačka s 20.425%. Sve prethodno iznesene činjenice dovode do toga da Hrvatska ima najniži porezni klin za sve hipotetske jedinice. Grafikon prikazuje usporedbu neto prosječnog poreznog klina za samca bez djece s plaćom od 100% prosječne bruto plaće.

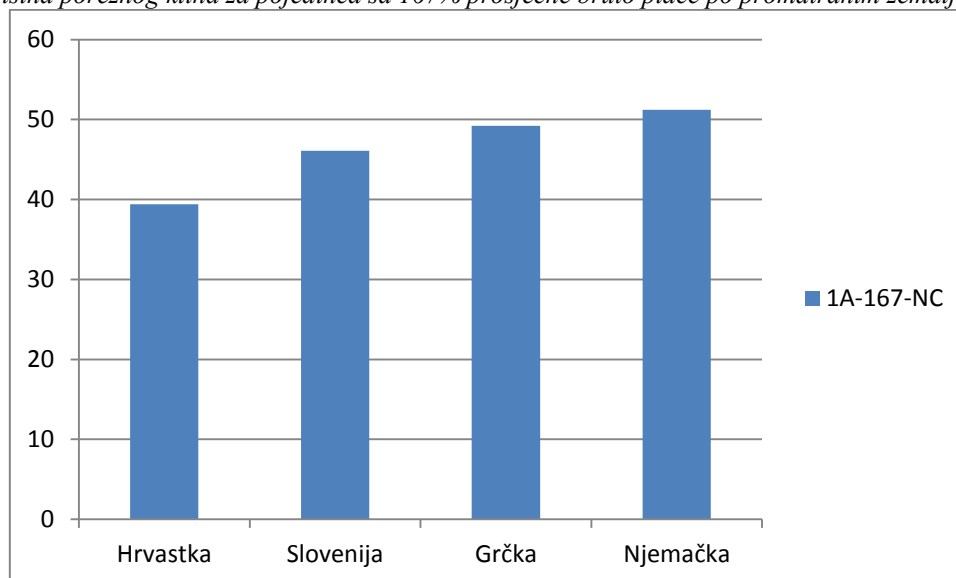
Graf 7: *Visina poreznog klina za pojedinca sa 100% prosječne bruto plaće po promatranim zemljama (2013.)*



Izvor: Autorska izrada prema podacima iz gornjega dijela teksta

Porezni klin za jedinice s 100% prosječne plaće je najmanji u Hrvatskoj u odnosu na sve ostale promatrane zemlje, dok je u Njemačkoj najviši. (redosljed isto naznaci)

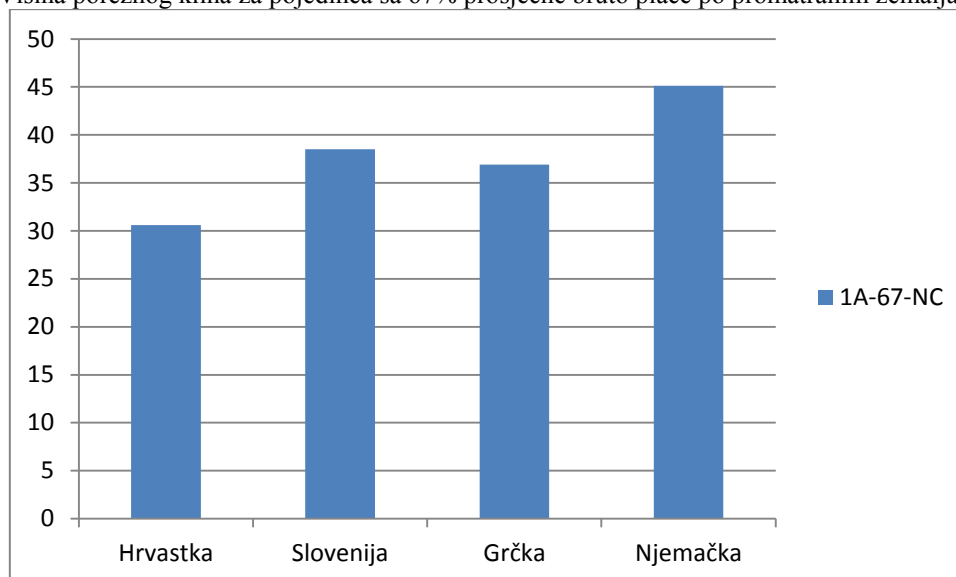
Graf 8: Visina poreznog klina za pojedinca sa 167% prosječne bruto plaće po promatranim zemaljama (2013.)



Izvor: Autorska izrada prema podacima iz gornjega dijela teksta

Kod jedinica sa 167% prosječne bruto plaće uočavamo da je situacija ista onoj prethodnoj, odnosno u Hrvatskoj je najmanje porezno opterećenje dok je u Njemačkoj ono najviše. Razlog tome je što su porezne stope u Njemačkoj veće.

Graf 9: Visina poreznog klina za pojedinca sa 67% prosječne bruto plaće po promatranim zemaljama (2013.)



Izvor: Autorska izrada prema podacima iz gornjega dijela teksta

Kod jedinica sa 67% prosječne bruto plaće redosljed je isti kao i kod prethodnih jedinica. Najmanji porezni klin je u Hrvatskoj, zatim redom idu Grčka, Slovenija i na kraju Njemačka s najvišim poreznim klinom.

Uočljivo je da kod svih hipotetskih jedinica po svim promatranim zemljama porast razine prosječne bruto plaće popraćen s rastom poreznog klina, iz čega proizlazi da sve zemlje imaju progresivno oporezivanje dohotka. Na taj način države žele postići socijalnu pravdu na način da pojedinci s višim razinama dohotka plaćaju i veće iznose poreza na dohodak, odnosno snose veći porezni teret.

Neto prosječna porezna stopa raste s porastom razine dohotka za sve zemlje, što je dodatan dokaz progresivnosti u oporezivanju dohotka.

U svim zemljama u razdoblju od 2010. do 2013. godine porezni klin je relativno stabilan uz minimalne oscilacije, iz čega možemo zaključiti kako vlade nisu sklone velikim i čestim promjenama glede oporezivanja dohotka unatoč njihovim negativnim ili potencijalnim utjecajima na gospodarstvo.

Kako u tom razdoblju nije bilo velikih oscilacija u kretanju poreznog klina isto tako nije bilo ni velikih oscilacija glede udjela sive ekonomije u BDP-u.

Na kraju možemo zaključiti kako je oporezivanje dohotka kao djela poreznog sustava koji ima utjecaj na porezni klin relativno stabilan te da nema većih promjena unutar njega. Sve zemlje, neovisno bile one više ili manje razvijene njeguju progresivno oporezivanje dohotka te na taj način provode socijalnu politiku.

6. LITERATURA

- Beketić, Ivana (2016). Porezni klin u Hrvatskoj, Sloveniji, Češkoj Republici, Portugalu i Francuskoj.
- Blažić, Helena; Trošelj, Ivana (2012). *International comparison of labour tax burden: The influence of new methodology at the position of Croatia*. U: *Financije i menadžment u globalnoj ekonomiji* (Božina, Lovre; Gonan-Božac, Marli; Učkar, Dean, ur.).
- Dadić, Ante (2016). Porezno opterećenje dohotka u Republici Hrvatskoj u usporedbi s Europskom unijom.
- Gabrilo, Ana (2016). Tax wedge in Croatia, Belgium, Estonia, Germany and Slovakia. *Financial theory and practice*, 40 (2), 231–264 .
- Grdović Gnip, Ana; Tomić, Iva (2010). Koliko duboko ruka države Zadire u džep radnika? Hrvatska vs. Europska unija.
- Gundić, Maja (2016). Porezni klin u Hrvatskoj, Italiji, Irskoj, Nizozemskoj i Španjolskoj.
- Kaleb, Mia (2016). Utjecaj poreznog klina na nezaposlenost.
- Katić, Mihovil (2010). Kvantitativno ispitivanje povezanosti poreznog klina i razmjera sive ekonomije.
- Kesner Škreb, Marina (2007). Što s porezima u Hrvatskoj? Porezno opterećenje, oporezivanje dohotka, dobiti i imovine.
- Onorato, Marin (2016) Porezni klin u Hrvatskoj, Austriji, Mađarskoj, Poljskoj i Grčkoj.
- Urban, Ivica (2009). Porezno opterećenje rada u Hrvatskoj.
- Urban, Ivica (2016). Porezni klin za dohodak od rada u Hrvatskoj i Europskoj uniji.

Internetski izvor:

OECD: <<https://data.oecd.org/tax/tax-wedge.htm>> (zadnji pristup 25. kolovoza 2018.).

POPIS TABLICA

<i>Tablica 1: Stope doprinosa posloprimca (Slovenija, 2013.)</i>	6
<i>Tablica 2: Stope doprinosa poslodavca (Slovenija, 2013.)</i>	6
<i>Tablica 3: Porezni razredi (Slovenija, 2013.)</i>	7
<i>Tablica 4: Stope doprinosa za socijalno osiguranje (Grčka, 2013.)</i>	12
<i>Tablica 5: Razredi i stope poreza na dohodak (Grčka, 2013.)</i>	12
<i>Tablica 6: Stope doprinosa za solidarnost (Grčka, 2013.)</i>	13
<i>Tablica 7: Pokazatelji poreznog opterećenja po hipotetskim jedinicama u % (Grčka, 2013.)</i>	15
<i>Tablica 8: Raspored obveza za doprinose (Njemačka, 2013.)</i>	16
<i>Tablica 9: Porezni razredi i porezne stope (Hrvatska, 2013.)</i>	21
<i>Tablica 10: Stope doprinosa za socijalno osiguranje (Hrvatska, 2013.)</i>	22

POPIS SLIKA

<i>Slika 1: Kretanje poreznog klina u razdoblju od 2010. do 2016. godine (Slovenija)</i>	8
Slika 2: <i>Oporezivanja dohotka hipotetskih jedinica: samaca (Slovenija, 2013.)</i>	10
<i>Slika 3: Kretanje poreznog klina u razdoblju od 2010. do 2013. godine (Hrvatska)</i>	14
<i>Slika 4: Neto prosječni porezni klin i neto prosječna porezna stopa za samce bez djece u % (Grčka, 2013.)</i>	16
<i>Slika 5: Kretanje poreznog klina u razdoblju od 2010. do 2013. godine (Njemačka)</i>	17
<i>Slika 6: Dekompozicija neto prosječnog poreznog klina za hipotetske jedinice (2013.) (bez posljednjeg stupca)</i>	19
<i>Slika 7: Dekompozicija neto prosječnog poreznog klina za samce bez djece</i>	20
Slika 8: <i>Primjer izračuna poreza i doprinosa za zadane bruto plaće</i>	23
<i>Slika 9: Dekompozicija neto prosječnog poreznog klina</i>	26

POPIS GRAFOVA

Graf 1: <i>Udio sive ekonomije u BDP-u (Slovenija, 2010. – 2013.)</i>	9
Graf 2: <i>Neto prosječni porezni klin i neto prosječna porezna stopa za hipotetske jedinice (Slovenija, 2013.)</i>	11
Graf 3: <i>Udio sive ekonomije u BDP-u (Grčka, 2010. – 2013.)</i>	15
Graf 4: <i>Udio sive ekonomije u BDP-u (Njemačka, 2010. – 2013.)</i>	18
Graf 5: <i>Udio sive ekonomije u BDP-u (Hrvatska, 2010. – 2013.)</i>	25
Graf 6: <i>Neto prosječni porezni klin i neto prosječna porezna stopa za hipotetske jedinice (Hrvatska, 2013.)</i>	26
Graf 7: <i>Visina poreznog klina za pojedinca sa 100% prosječne bruto plaće po promatranim zemaljama (2013.)</i>	27
Graf 8: <i>Visina poreznog klina za pojedinca sa 167% prosječne bruto plaće po promatranim zemaljama (2013.)</i>	28
Graf 9: <i>Visina poreznog klina za pojedinca sa 67% prosječne bruto plaće po promatranim zemaljama (2013.)</i>	28

Sažetak:

Porezni klin je razlika između bruto troška rada poslodavca i neto plaće koju prima posloprimac. Pri izračunu poreznog klina uzima se u obzir dohodak od nesamostalnog rada koji je opterećen porezom na dohodak i doprinosima za socijalno osiguranje koje plaćaju poslodavac i posloprimac. Veličina poreznog klina utječe na nezaposlenost, visinu plaće koju pojedinac prima te se povezuje sa sivom ekonomijom. Cilj ovog istraživanja bio je prikazati oporezivanje dohotka od nesamostalnog rada za Hrvatsku, Sloveniju, Njemačku i Grčku kao temelj za izračun poreznog klina. Također, cilje je prikazati povijesne vrijednosti poreznog klina te njegovu vrijednost u 2013. godini te njegovu vrijednost usporediti među promatranim zemljama. Kroz rad je utvrđeno da Hrvatska ima najmanji porezni klin za sve hipotetske jedinice među odabranim zemljama te da je način oporezivanja dohotka koji ima utjecaj na porezni klin relativno stabilan te da nema većih promjena unutar njega. Sve zemlje njeguju progresivni način oporezivanja i na taj način provode socijalnu politiku.

Ključne riječi: porezni klin, oporezivanje dohotka, dohodak od nesamostalnog rada

Summary:

The tax wedge is the difference between the gross labor cost of the employer and the net salary received by the employee. When calculating the tax wedge, income from the employment of an employer and an employee is paid by the income tax and the social security contributions paid by the employer. The tax wedge's height affects unemployment, the amount of salary an individual receives and links with the gray economy. The aim of this study was to present the taxation of income from employment for Croatia, Slovenia, Germany and Greece as the basis for calculating the tax wedge. It also aims to present the historical value of the tax wedge and its value in 2013 and compare its value among the countries surveyed. Throughout the work, it has been established that Croatia has the lowest tax wedge for all hypothetical units in the selected countries and that the way tax revenue influences the tax wedge is relatively stable and that there are no major changes within it. All countries cultivate a progressive way of taxation and thus implement social policy.

Key words: tax wedge, taxation of income, non-independent work income